

กิเลสปิดพลั่ว

พระอาจารย์สงบ มนสฺสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๔

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรมนะ

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทุกคนปรารถนา ปรารถนาให้หัวใจเรามีศีลธรรม ถ้ามีศีลธรรม เราจะมีความสุขในหัวใจของเรา ถ้าในหัวใจของเรามีความสุข ใครเขาไม่รู้ถึงความสุข ความทุกข์ในหัวใจของเรา แต่เราไม่รู้ เราไม่รู้ เพราะการประพฤติปฏิบัติ ปักจิตตั้งสันติภาวนา กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อใครทั้งสิ้น

การเทศน์ว่าการ เทศน์ว่าการออกจากใจดวงหนึ่งสู่อีกดวงหนึ่ง ถ้าใจดวงนั้นมันมีติดบอด สิ่งที่แสดงออกมาเป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเทศน์ภาคปริยัติฯ เขาอ่านหนังสือให้ฟัง การอ่านหนังสือให้ฟังเขาก็ต้องศึกษาของเขา มา เพราะถ้าเราไม่ศึกษาของเรา มา เราอ่านหนังสือ เราไม่เข้าใจในคำสั่งสอนอย่างนั้น การอ่านนั้นก็ไม่ใช่เรียน เพราะคนอ่านก็สงสัย

แต่ถ้ามีการศึกษามา เราเข้าใจศัพท์ เข้าใจความหมาย แล้วเราก็อ่านหนังสือ นั่นคือการอ่านหนังสือเทศน์ว่าการในภาคปริยัติ

แต่การปฏิบัติจากใจดวงหนึ่งสู่อีกดวงหนึ่ง ถ้าใจดวงนั้นมันยังมีความลังเลสงสัยอยู่สงสัย สงสัย การสงสัยนั้นการเทศน์ว่าการมันก็เทศน์ด้วยความสงสัยนั้นละ การเทศน์ด้วยความสงสัย เห็นไหม มันไม่ชัดเจน ไม่แน่นอน

แต่ถ้าเป็นความแน่นอน ความแน่นอน แน่แน่นอนจากใจดวงหนึ่งสู่อีกดวงหนึ่ง ถ้าใจดวงนั้นประพฤติปฏิบัติมาแล้วอย่างองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากอยู่ ๖ ปี คนที่อุปัฏฐากอยู่ ๖ ปี คือมันใกล้ชิดใจ ใกล้ชิดกันถึง ๖ ปีนะ ไม่รู้ก็ไม่บอก บอกไม่ได้ เพราะมันไม่รู้ ถ้าไม่รู้ เอาสิ่งใดไปบอก บอกก็บอกด้วยจินตนาการ ด้วยการคาดการณ์ การคาดการณ์ เห็นไหม การคาดการณ์มันยิ่งทำให้เพื่อนมากขึ้นไปอีก

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าออกประพฤติปฏิบัติอยู่ ๖ ปีนะ ไม่ได้อบรม ไม่ได้บ่มเพาะ ไม่ได้สั่งสอนปัญจวัคคีย์เลย ปัญจวัคคีย์อุปัฏฐากก็เพื่อต้องการสังฆกรรมอันนั้น สังฆกรรมอันนั้นเพราะอะไร เพราะอัญญาโกณฑัญญะเป็นพราหมณ์พยากรณ์ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมา พราหมณ์ที่เขาพยากรณ์ พยากรณ์ว่า

“ถ้าอยู่ทางโลกจะได้เป็นจักรพรรดิ แต่ถ้าได้บวชจะเป็นศาสดา”

อัญญาโกณฑัญญะยี่นขาเดียว “เป็นศาสดาอย่างเดียวแน่นอน แน่แน่นอน” ด้วยความเชื่อมั่นอย่างนั้น อุปัฏฐากอยู่ ๖ ปี เห็นไหม ไม่มีสังฆกรรมก็ไม่บอก ไม่อบรมไม่บ่มเพาะ ไม่สั่งสอนใคร ไม่สั่งสอนเพราะอะไร เพราะมันสงสัย มันไม่เข้าใจ ถ้าสงสัยไม่เข้าใจพูดไปมันเป็นอะไรล่ะ มันก็เป็นความคาดหมาย ปฏิบัติธรรมไม่สมควรแก่ธรรม เป็นการคาดการณ์การดันการเดามันไม่ใช่สังฆกรรม

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เวลาไปฉันอาหารของนางสุชาดา ปัญจวัคคีย์ทิ้งไปเลย ทิ้งไปเลยเพราะอะไร เพราะความเชื่อของเขา ความเชื่อของโลก ๖ ปีที่ปฏิบัติด้วยความเข้มข้น ด้วยการทำทุกรกิริยาต่างๆ มากมายมหาศาล ความมากมายมหาศาลนั้นยังไม่ได้บรรลุธรรม ก็รอสังฆกรรม รอคำสั่งสอนนั้น คำสั่งสอนนั้นยังไม่ชโลมหัวใจ ยังไม่ได้สิ่งใดเลย

แล้วหวนกลับมาฉันอาหารของนางสุชาดา อดอาหาร ๔๙ วัน ขนร่วงหมดเลย กลั้มนม
หายใจสลบไปถึง ๓ หน นี่ความเอาจริงเอาจังขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ แล้ว
องค์-สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างสมบุญญาธิการเป็นพระโพธิสัตว์ฯ ตั้งแต่เกิดที่สวนลุมฯ

“เราเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย เราจะไม่เกิดอีกต่อไป”

นั่นนะ สร้างสมบุญญาธิการมาขนาดนั้น เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเอาจริงเอาจังขนาด
นี้ เอาจริงขนาดนี้ยังไม่บรรลุนิพพาน หวนกลับมาฉันอาหารของนางสุชาดา ปัญหาคือขี้ทิ้งไปเลย

เพราะความเชื่อของเขา ความเชื่อของเขาว่า ต้องทำด้วยความมั่นคงแน่นอน ด้วยความ
บุกบัน สมบุกสมบันเต็มที่ของการประพฤติปฏิบัติ แล้วคนที่มีอำนาจวาสนาเพราะอัญญาโณ
ศัญญะพวกพราหมณ์เขาก็อยากได้ของเขา เขาก็อยากประพฤติปฏิบัติของเขา แต่เขาไม่ได้
สร้างสมบุญญาธิการมาเป็นองค์สมเด็จพระ-สัมมาสัมพุทธเจ้าไง เขาไม่ได้สร้างสมบุญญา
ธิการมาจะได้ตรัสรู้ธรรมขึ้นมา เขาก็ต้องอาศัยๆ การว่าอาศัยของเขา เขาก็รอสังขารอันนั้น

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา หวนกลับมาฉัน
อาหารของนางสุชาดา เพราะ เพราะว่าท่านพิจารณาของท่านเอง เราสมบุกสมบันมามากมาย
ขนาดนี้ นี่สมบุกสมบันมากก็คิดว่าสิ่งนี้มันจะเป็นกิลสฯ แต่มันยังไม่เห็นรู้จักกิลสสักตัวหนึ่ง มัน
ยังไม่รู้สิ่งใดที่เป็นโทษในการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไฉน

เวลาฉันอาหารของนางสุชาดาแล้ว เห็นไหม วันนี้เราตั้งสัจจะไว้ **“ถ้าคืนนี้เรานั่งภาวนา
ถ้าไม่ตรัสรู้ธรรม จะไม่ลุกจากที่นั่งนั้นเลย”** นี่วางใจให้ไม่ไปเกาะเกี่ยวข้างสิ่งใดทั้งสิ้น

กำหนดอานาปานสติ เวลาปฐมยาม บุพเพนิวาสานุสติญาณจิตมันมีความสงบความ
ร่วมเย็นใจ ถ้าจิตมีความสงบความร่วมเย็น เห็นไหม กำหนดอานาปานสติฯ แล้วจิตสงบร่วมเย็น
ขึ้นมาเข้าไปสู่จิตใจของตน นี่การฝึกหัดของตน แล้วการปฏิบัติของตนถ้ามันเข้าไปเห็นนะ มัน
เข้าไปในข้อมูล ข้อมูลถ้ามันความเป็นจริง เพราะเวลาทำทุกกริยาทำต่างๆ ความกอดทับ การ
กอดตันต่างๆ ทำไว้มากมายมหาศาล

เวลาไปศึกษากับอุทกดาบส อาฬารดาบส สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ มันก็ได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘ แล้วเวลากำหนดอานาปานสติ เวลาจิตมันสงบเข้ามาจิตมันแตกต่างกันอย่างไร

อานาปานสติ จิตมันก็สงบเข้ามา ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาธานัญจายตนะ วิญญูณัญจายตนะ เนวส์ญญานาสัญญายตนะ สิ่งต่างๆ ทำมาก็ทำได้ ทั้งสิ้น แต่ทำมันมาคือมันก็ส่งออก มันก็เพลิดเพลิดกับอารมณ์ที่จิตมันเสวยอย่างนั้น เสวยอย่างนั้นมันเป็นอย่างนั้นไป

กำหนดอานาปานสติ เวลาจิตมันสงบมาแล้ว เห็นไหม นี่ข้อมูลเดิมของจิตใจ จิตที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ภพชาติมันสะสมลงที่ภพาวะที่ใจนั้น เวลาบุพเพนิวาสานุสติญาณย้อนอดีตชาติไปไม่มีวันสิ้นวันสุด ไม่มีต้นไม่มีปลาย นี่ดึงกลับมา

คำว่า “ดึงกลับมา” คนที่ภาวนาถ้าเป็นครูบาอาจารย์ที่ใจดวงหนึ่งสู่อีกดวงหนึ่ง ใจที่เป็นธรรมแล้ว เวลาศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าประพฤติปฏิบัติถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์แล้ว มันชัดเจน มันเข้าใจได้ มันเข้าใจถึงกิริยา วิถีแห่งจิต กิริยาของจิตที่มันมีการกระทำเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป

“เวลากำหนดบุพเพนิวาสานุสติญาณแล้วดึงกลับมาดึงอย่างไร”

เวลาเทศน์ปริยัติมันก็เป็นปริยัติอยู่อย่างนั้น แต่ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริง ดึงกลับมาด้วยสติใจ มีสติระลึกแล้วดึงกลับมา พอดึงกลับมา ไม่หาข้อมูลต่อเนื่องไป จนถึงที่สุดว่าจิตนี้มาจากไหน การเกิด เกิดภพชาติใดเป็นชาติเริ่มต้น ไม่มีต้นไม่มีปลาย ดึงกลับมา ดึงกลับมา ทำความสงบของใจให้มันสงบมากขึ้น

จุตูปปาตญาณไป เห็นไหม เวลามันไปถ้าไม่สิ้นสุดอดีต อนาคต กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน คนเราเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะมันได้สร้างสมบุญญาธิการของมัน มันได้สร้างบาปสร้างกรรมของมันแน่นอน มีทั้งบุญและมีทั้งบาป นี่ไง ผู้ที่สร้างบุญกุศลมากมายมหาศาล เขาก็

เสวยทิพย์สมบัติของเขา ความสุขของเขาในการกระทำของเขา ผู้ที่สร้างแต่บาปแต่กรรมขึ้นมา ก็ตกนรกอเวจีทุกข์จนเข็ญใจ ทุกข์ใหม่อยู่กับนรกอเวจีอยู่อย่างนั้น

คนที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาด้วยบุญด้วยกุศลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ฯ เห็นใหม่ โลกมีความสม่าเสมอ โลกมีความสมดุลงดดีขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์จะมาตรัสรู้ เวลาตรัสรู้ขึ้นมา พระพุทธเจ้าตรัสรู้ตรัสรู้ด้วยอะไร ตรัสรู้ด้วยองค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้า ในการประพฤติปฏิบัติอยู่นี้

ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในการประพฤติปฏิบัติอยู่นี้ ถ้าบุพเพนิวาสานุสติญาณก็ไปจากอดีต ค้นคว้าแสวงหาสิ่งที่อดีตมันมาจากไหน แล้วถ้ามันไม่มีที่สิ้นสุด มันจะมีอดีตอนาคตของมันอยู่โดยสัจจะโดยความจริง เพราะโลกนี้ โลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดอนิจจังมันแปรปรวนตลอดเวลา แล้วถ้ามันสิ้นสุด มันสิ้นสุดที่ไหนละ

ดึงกลับมาทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ในพระพุทธ-ศาสนาระหว่างท่ามกลาง อดีต อนาคต ปัจจุบัน ปัจจุบันความเป็นปัจจุบัน ปัจจุบันอย่างไร ปัจจุบันเวลาจิตมันสงบเข้ามา กระทบเข้ามา เห็นใหม่ เวลาปัจจุบันขึ้นมา ถ้ามันเป็นปัจจุบันมันเกิดอภิวักขณญาณ มันเกิดมรรคเกิดผล เกิดมรรคขึ้นมา เกิดสติ เกิดศีล สมาธิ ปัญญา ในสังขธรรมอันนั้น

ถ้าสังขธรรมอันนั้นมันสมดุลงดดีของมัน เวลามันอภิวัก-ขณญาณทำลายอวิชชา ทำลายกิเลสต้นหาความทะยานอยากในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา นี่ไง ถึงเห็นข้อเท็จจริง เห็นข้อเท็จจริงอะไร ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ในอริยสัจ ในสังขธรรม ในสัจจะ ในความจริง ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้า ศาสนาเกิดตรงนี้

ถ้าศาสนาเกิดตรงนี้ขึ้นมาถึงรู้จักว่า สิ่งที่เป็นกิเลสต้นหาความทะยานอยาก สิ่งที่เป็นคุณสมบัติเป็นคุณธรรมในใจ คุณธรรมในใจมันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร

ก็มันเกิดขึ้นมาจากตั้งแต่อานาปานสตินี้ไง มันเกิดขึ้นมาด้วยมรรคญาณไง มันเกิดสังขธรรมขึ้นมา พอมันเกิดแล้ว เห็นใหม่ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับไปเป็นธรรมดา สิ่งที่เกิดขึ้นและสิ่งที่จะดับไปนี่มันเป็นคุณธรรม มันเป็นมรรคเป็นผล ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ มันดับๆ มันทำลายทิ้งสิ้นๆ แล้วมันเหลืออะไรละ เหลืออะไร

เหลือธรรมธาตุ ธาตุแห่งธรรม นี่ไง เสวยวิมุตติสุขๆ ความสุขอันแท้จริงอันนั้น เพราะความสุขที่แท้จริงอันนั้น สังขธรรมอันนั้น เห็นใหม่ ฟังธรรมๆ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทุกคนก็ปรารถนา ทุกคนก็ต้องการ ทุกคนก็แสวงหา การแสวงหาๆ แสวงหาด้วยบุญด้วยกุศลมากน้อยขนาดไหน ด้วยบุญด้วยกุศลมากน้อยขนาดไหน ด้วยผลของวิภูฏะนะ

การเวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะ คนได้สร้างคุณงามความดีมากมายมหาศาล การสร้างมาๆ ไร องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้า ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ การปรารถนาเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวาก็ต้องสร้างบุญญาธิการมากกว่าพระอรหันต์โดยทั่วไป พระอรหันต์โดยทั่วไปเขาก็ได้สร้างบุญกุศลของเขามาถึงเป็นสัมมาทิฐิ

คนที่กิเลสหนา กิเลสพอกพูน สร้างสมบุญญาธิการอะไรมา มันไม่ได้สร้างสมบุญญาธิการแต่อย่างใดมา มันไม่มีความเฉลียวใจ ไม่มีสามัญสำนึก ไม่มีการควบคุมหัวใจของตน ไม่มีการทำสังขธรรมความจริงขึ้นมาให้เป็นสังขธรรมความจริงขึ้นมา ไม่เป็นสังขธรรมความจริงขึ้นมา เห็นใหม่

แต่... แต่ผลของวิภูฏะไง ผลของการเวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะ ผู้ที่มีบุญมีกุศลเขาก็เกิดมาเขาก็เวียนว่ายตายเกิดในวิภูฏะเหมือนกัน เขาก็สร้างคุณงามความดีของเขา เขาก็มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความซื่อตรงกับธรรมและวินัย

แต่พวกมีกิเลสต้นหาความทะยานอยากก็เกิดขึ้นมาเหมือนกันๆ ด้วยการครอบงำของกิเลส ถ้าการครอบงำของกิเลส ไม่มีสิ่งใดที่มันรู้สัจจะความจริงขึ้นมาในใจของตน ก็ให้กิเลสมัน

ชักนำของมันไป ถ้าชักนำของมันไป นั่นมันอ่อนแออ่อนด้อยไป เพราะมันอ่อนด้อยกับกิเลสของตัวเอง เพราะไม่มีอำนาจวาสนา เพราะไม่ได้สร้างสมบุญญาธิการมาจนจิตของตนมีกำลังมีความเข้มแข็งที่จะศึกษาค้นคว้าหาความจริงขึ้นมาในใจของตน

สมัยพุทธกาลมีมากมายมหาศาล องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว “จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ” จนทอดธุระนะ จนทอดธุระ

แต่ในความจริงไม่ทอดธุระหรอก ความจริงมันเป็นความจริง เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์ ได้สร้างสมบุญญาธิการมากมายขนาดนั้น การเกิดเป็นสหชาติๆ เป็นบุญเป็นกุศล แต่! แต่ที่มันจะทอดธุระๆ เพราะมันซับซ้อนไง มันเส้นผมบังภูเขา แล้วมันเป็นสังขธรรม ปัจจัยตัดตั้ง สันทิฏฐิโก เฉพาะใจดวงนั้นเท่านั้น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมก็เป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัม-พุทธเจ้าแสดงธรรม ปัญจวัคคีย์เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาก็เป็นธรรมะของปัญจวัคคีย์

ปัญจวัคคีย์ พระอัสสชิ พระอัสสชิเป็นอาจารย์ของพระสารีบุตร อัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก พอไปโปรดหลานของตนเอง พระปุลณมนตานีบุตร แล้วสุดท้ายอยู่ในป่าตลอดเลย นี่ไง อำนาจวาสนาของคนไม่เหมือนกัน อำนาจวาสนาของคน จริตนิสัยของคนแตกต่างกัน ความแตกต่างกันไป แต่ด้วยอำนาจวาสนาขึ้นมา ในการประพฤติปฏิบัตินั้นถ้าเป็นสังขจะความจริงขึ้นมาในหัวใจ นี่มันสิ้นสุดแห่งทุกข์ นี่เป็นยอดปรารถนาของชาวพุทธๆ

เพราะชาวพุทธเราเกิดมาด้วยอำนาจวาสนาบารมี ไม่มีอำนาจวาสนาบารมีจะไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา เพราะพระพุทธศาสนาสอนให้เชื่อเรื่องกรรม สอนให้เชื่อเรื่องการกระทำไม่ให้เชื่อสิ่งที่เคารพนับถือต่างๆ นอกพระพุทธศาสนา

แล้วเดี๋ยวนี้ไปดูวัดดูวาทั่วปัสสิ สิ่งรูปเคารพต่างๆ ร้อยแปดพันเก้า มันไปเป็นเรื่องธุรกิจ การค้าไปหมดเลย เป็นความเชื่อ ความเชื่อเป็นธุรกิจ นี่เงินมาเท่านั้นเป็นบุญเป็นกุศล แล้วเงิน เป็นบุญกุศล

หลวงปู่แหวนว่านั่นนะไอ้หลังลาย ครูบาอาจารย์ของเราละ เรื่องถ้าเป็นธรรมๆ แล้วสิ่งนั้นเป็นกระตาศ กระตาศเขาเอาไว้อำระหนี้ตามกฎหมาย ใอันมันเป็นเรื่อง ของโลก จิตใจที่เป็นธรรมๆ แล้วสิ่งที่เป็นธรรมไม่สนใจสิ่งนั้น นี่สนใจเรื่องศีลเรื่อง ธรรมๆ เรื่องน้ำใจ เรื่องคุณงามความดีของหัวใจ เพราะใจของคนที่เป็นธรรมมันมี เมตตาธรรม มันมีสัจธรรม มีศีลมีธรรม มันไม่กะล่อน ไม่ปลิ้นปล้อน ไม่ตอแหล ไม่ ตลบตะแลง

แต่ถ้ากิเลส กิเลสๆ ไร กิเลสในหัวใจของตนมันไม่รู้จัก พอมันไม่รู้จัก เพราะการประพฤติ ปฏิบัติมันไม่เข้าสู่หัวใจของตน ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา เวลาที่มีศีล ศีลมีรั้วรอบขอบ ขิดของเราขึ้นมา ถ้ามีศีลเป็นรั้วรอบขอบขิดแล้ว ศีลก็เป็นศีล

ศีลก็มีอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด นี่ถ้าอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด แล้วนี่ศีลคือความปกติของใจ ถ้าใจมันเป็นปกติแล้ว ถ้าเราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม เราจะทำความสงบของใจเข้ามาๆ

“ทำไมต้องทำ?”

นี่เวลากิเลสมันบิต มันบิตไปเลยนะ คนที่หลงใหลขึ้นมา “ศาสนาพุทธเป็นศาสนาแห่ง ปัญญา สมาธิเป็นสมณะ ไม่ต้องไปทำ เราไปทำมันจะเสียเวลา มันจะเนิ่นช้า เราใช้ปัญญาไป เลย นี่ใช้แต่ปัญญา” นี่เวลากิเลสมันบิต มันบิตไปเลยนะ เพราะอะไร

เพราะว่าครูบาอาจารย์สำคัญตรงนี้ไง เราเกิดมาเรามีอำนาจวาสนานะ แล้วมา ด้วยจริตนิสัยชอบอะไร เวลาเราจะออกฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราแสวงหาครูบา อาจารย์ของเรา ถ้าแสวงหาครูบาอาจารย์องค์ไหน หรือการประพฤติปฏิบัติแนวทางใด

เพราะเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน เวลาทำสังคายนาแล้วนะ พระที่มีความเชื่อขึ้นมาตามความถนัดของตน แตกเป็น ๑๘ นิกาย ๑๘ นิกายคือ ๑๘ กลุ่มไป ๑๘ ความเชื่อถือใจ ถ้า ๑๘ ความเชื่อถือ ผู้ที่เชื่อถือขนาดไหนก็แล้วแต่ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้วถ้ามันไม่เข้าสู่มัชฌิมาปฏิปทา เข้าสู่ทางสายกลาง เข้าสู่สัจจะความจริงอันนั้น เขาก็จะไม่ถึงที่สุดแห่งทุกข์เหมือนกัน

แต่ในการประพฤติปฏิบัติ คนที่มีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน ถ้ามากน้อยขนาดไหน ความเชื่อๆ ถ้าความเชื่อของตน เราแสวงหาครูบาอาจารย์ที่ดีงาม เราก็จะมีครูบาอาจารย์ที่ดีงามของเรา แต่ถ้าความเชื่อของเรา ความเชื่อมันจรตนิสัยไป อำนาจวาสนาสายบุญสายกรรมไป

“เฮ้ย! มันน่าสนใจ มันน่าเข้าใจ”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงได้สอนเรื่องกาลามสูตรไป เราเข้าไปแล้วมันน่าเชื่อถือ มันเป็นความชอบ แต่เวลาเราไปประพฤติปฏิบัติแล้ว เราอย่าเชื่อใจ เรามีศรัทธา เราถึงได้ศึกษาพระพุทธศาสนา เรามีศรัทธา เราถึงได้ประพฤติปฏิบัติ แต่เวลาประพฤติปฏิบัติ **ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้ ศรัทธาแก้กิเลสไม่ได้**นะ ถ้ามีสิ่งใดก็แล้วแต่ เราต้องคิดเผื่อไว้ ถ้ามันไม่เป็นอย่างนี้ละ

ดูสิ หลวงตาพระมหาบัวเวลาท่านออกบวช ออกบวชแล้วก็อยากจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา แต่ด้วยอำนาจวาสนาของคนที่สร้างอำนาจวาสนามา ถ้าอยากปฏิบัติก็ศึกษาให้เป็นมาก่อน ตั้งสัจจะเอาไว้ พอตั้งสัจจะว่าศึกษาแล้วจะมาปฏิบัติ เวลาจะออกปฏิบัติ ศึกษาจนเป็นมหานะ เอ๊ะ! แล้วถ้ามันไม่มีละ

ศึกษานิพพาน ท่านถึงบอกไว้เลย เริ่มต้นการศึกษา เห็นไหม ศึกษาเริ่มต้นก็อยากจะเป็นเทวดา พอศึกษาธรรมะแล้วด้วยวุฒิภาวะความรู้ใจ ก็อยากเป็นเทวดา พอศึกษาไปแล้ว ใจ!

เทวดาต่ำกว่าพรหม พรหมละเอียดกว่า อยากเป็นพรหม พออยากเป็นพรหมขึ้นมา พรหมก็ยังไม่ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ถ้าจะไม่เกิดอีกต้องนิพพาน ก็ศึกษานิพพาน ก็เข้าใจหมดละ

แต่เวลาจะออกปฏิบัติ เพราะคนเรามันมีกิเลส แล้วถ้ามันไม่มีละ ถ้า! พอถ้าขึ้นมา เป็ แล้ว แต่ก็ด้วยอำนาจวาสนานะ ก่อนที่จะออกประพฤติปฏิบัติ อธิษฐานเลย ถ้าออกปฏิบัติแล้ว ได้ผล ถ้านั่งสมาธิในคืนนี้ให้รู้ในการนั่งสมาธิก็ได้ ถ้าไม่รู้ ถ้านอนหลับไปให้เกิดปฏิภิกิริยาให้รับรู้ ได้ เวลานั้นสมาธิแล้วไม่ได้สิ่งใด นอน นอนคืนนั้นฝันเลย ฝันไปรอบพระนคร ๓ รอบ

คือท่านสร้างอำนาจวาสนาบารมีมาขนาดนั้น เราพูดถึงเห็นว่ากิเลสมันร้ายกาจขนาด ไหน สร้างอำนาจวาสนาบารมีขนาดนั้น และตั้งเป้าไว้ขนาดนั้น ต้องศึกษาก่อน ศึกษาที่ศึกษา เรื่องธรรมะนี้แหละ ภาคปริยัติฯ ทรงจำธรรมวินัย เวลาจะออกปฏิบัติ กิเลสมันยังแสดงฤทธิ์ แสดงเดช แล้วถ้ามันไม่มีละ ฉะนั้น จะต้องหาครูบาอาจารย์ที่ลงใจ ก็ไปหาหลวงปู่มั่น

หลวงปู่มั่นท่านถามเลย เวลาไปถึง เพราะหลวงปู่มั่นท่านมีคุณธรรมในหัวใจของท่าน “มหายาหาอะไร มหานิพพานใช่ไหม นิพพานไม่ได้อยู่ในภูเขาเลากา ไม่ได้อยู่ในวัตถุสิ่งใด ทั้งสิ้น มันอยู่ในหัวใจของคน หัวใจที่มีกิเลสนี้แหละ แต่! แต่ไม่รู้จักกิเลส ไม่เห็นกิเลส”

มันเริ่มต้นฝึกหัดมันมีการแต่ศึกษามา ศึกษามากก็ได้แต่ชื่อเสียงเรียงนามมันมา ศึกษา จนเป็นมหา ทำไมมันจะไม่เข้าใจ เข้าใจทั้งนั้น แต่เวลาหลวงปู่มั่นท่านพูดเลย

“ศึกษามาแล้วให้ใส่ในลิ้นชักสมองไว้ละ แล้วลั่นกุญแจมันไว้อย่าให้มันออกมา ถ้า ออกมาแล้วมันจะสร้างภาพ การสร้างภาพการรู้ใจยุคก่อน แล้วทำอะไรมันยากไปหมด มันจะ เตะ มันจะถีบกัน มันจะสร้างปัญหาให้มากมายมหาศาล ให้ใส่ลิ้นชักสมองไว้ แล้วลั่นกุญแจไว้”

ท่านก็เชื่อ ท่านก็ทำของท่านแบบนั้น เวลาเมื่อไรสงสัยขึ้นมา ท่านปิดเลย เอาข้อเท็จจริง เอาปัจจุบัน เอาการกระทำ เวลาประพฤติปฏิบัติไปแล้ว หลวงปู่มั่นท่านยืนยันไว้เลย ถึงที่สุด แล้ว ใ้ที่ศึกษามา ใ้ที่ภาคปริยัตินะ ใ้ที่ทรงจำธรรมวินัยฯ นั่นชื่อเสียงเรียงนามของมัน แต่ถ้า

เวลาประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมาแล้ว ถ้าข้อเท็จจริงของเรา เรา รู้จริง เห็นจริงอย่างนั้น มันเป็นอันเดียวกันเลยนะ

คำว่า “เป็นอันเดียวกันเลย” มันไม่มีความลังเลสงสัย แล้วมันยกย่องบูชา นะ ครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติธรรม ท่านเคารพบูชาธรรมและวินัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐสุด นี่มันจะเหยียบจะย่ำหรือจะตีตนเสมอมันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้เลยละ มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้

แต่สิ่งที่จะเป็นไปไม่ได้ มันต้องเกิดความจริงก่อนไง มันต้องเกิดสัจจะเกิดความจริง สิ่งที่เป็นไปได้ในหัวใจดวงนั้น ถ้าในหัวใจดวงนั้นเริ่มต้นจะออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วล้มลุกคลุกคลานขนาดไหน “หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมเรามา หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมเรามา” ท่านเคารพบูชาหลวงปู่มั่นมากมายมหาศาล เพราะหลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมเรามา

ไอ้พวกที่จะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย รุ่นลูกรุ่นหลานขึ้นมาพึ่งธรรมๆ ขึ้นมาแล้ว ในใจหากประพฤติปฏิบัติขึ้นมาถ้ามันไม่ได้สัจจะจะได้ความจริง แล้วไม่เคยเห็นกิเลส แล้วไม่รู้จักกิเลส แล้วปฏิบัติก็ปฏิบัติไป ก็ล้มลุกคลุกคลานจับต้นชนปลายสิ่งใดไม่ได้เลย

เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอนนะ ท่านบอก “ให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน” แล้วทำทำไมละ ก็ทำให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินั้นร่มเย็นเป็นสุข นี่ทุกข์ เหตุที่เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์เป็นความจริง คนที่เกิดมานี้ ทุกข์ทุกดวงใจ ทุกข์ทุกครอบครัว ทุกหัวใจ

ทุกข์เป็นอริยสัจ ทุกข์ครอบคลุมสัตว์โลกทั้งหมด แล้วทุกข์น่าดูเลย แล้วมีศรัทธามีความเชื่อในพระพุทธศาสนา แล้วมาบวชๆ ของเรา เห็นไหม ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ เราต้องการกำจัดทุกข์ให้ออกไปจากหัวใจให้สิ้นสุด แต่ แต่การจะกำจัดทุกข์ มันต้องรู้จักทุกข์ มันต้องเข้าไปสู่ข้อเท็จจริงอันนั้น

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันต้องมีเหตุมีผล มีที่มาที่ไปของมัน มันไม่เกิดลอยๆ ขึ้นมาหรอก นี่ถ้ามันเกิดลอยๆ ขึ้นมา ทุกข์มันก็ต้องอยู่โดยเหมือนเป็นวัตถุธาตุ อยู่ค้ำฟ้าอยู่อย่างนั้นนะสิ มันไม่ใช่ ทุกข์ควรกำหนด สมุทัยควรละ มันทุกข์ๆ เกิดๆ ดับๆ เกิดๆ ดับๆ อยู่อย่างนั้น มันเดี๋ยวดีเดี๋ยวร้าย เดี่ยวปลิ้นเดี่ยวปล้อน เดี่ยวหลอกเดี่ยวลวง เดี่ยวเย็น เดี่ยวยอ เดี่ยวยกเดี่ยวย่องอยู่อย่างนั้น

มันชักนำ มันคอยครอบคลุมครอบงำอยู่อย่างนั้นนะ มันถึงพออยู่พอทนกันมาได้ไง พออยู่พอทนกันมาได้เพราะมันไม่เข้าใจทุกข์ไง ถ้าไม่เข้าใจทุกข์ มันไม่เผชิญหน้ากับทุกข์ มันก็ไม่วู้จักทุกข์ขึ้นมาไง มันก็ไม่วู้จักอริยสัจ ไม่วู้จักความจริงขึ้นมาไง

แต่ครูบาอาจารย์ท่าน เห็นไหม ท่านถึงให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน เพราะทำความสงบของใจของเราเข้ามาเพื่อบรรเทาทุกข์ไง บรรเทาทุกข์ให้มันมีความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แต่มันทำไม่เป็น ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ท่านยืนยันนะ ถ้าสมาธิยังทำไม่เป็น มันจะประพฤติปฏิบัติกันได้อย่างไร ถ้าทำสมาธิเป็น มันต้องรู้จักสมาธิสิ

คนเราเกิดมา เราทำหน้าที่การงานของเรา เงินบาท เงินสลึง เรา รู้จักทั้งสิ้น แแบงก์ร้อย แแบงก์บาท แแบงก์สิบ เราไม่รู้จักใช้ใหม่ ถ้าเราไม่รู้จักแบงก์ร้อย แแบงก์บาท เราไม่รู้จักแบงก์พันนี้ เราจะอยู่กับสังคมอย่างไร เพราะเราก็ต้องใช้จ่ายเงินทองเหล่านี้เหมือนกัน นี่เงินทองทุกอย่างนะ ถ้าเห็นใหม่ เหรียญบาท เหรียญห้าบาท ถ้ารัฐเขาประกาศเลิกใช้ เราก็รู้ ถ้าเขาทำเหรียญใหม่ เราก็รู้ เราต้องรู้ทั้งสิ้นทั้งนั้น เพราะมันเป็นเส้นเลือดใหญ่ของระบบเศรษฐกิจ มันเป็นเส้นเลือดใหญ่ของการซื้อขายแลกเปลี่ยน ต้องการดำรงชีพ

ไฉนก็เหมือนกัน สมาธิๆ ถ้าศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าทำสมาธิไม่เป็น เฮ้ย! เส้นเลือดใหญ่ของการประพฤติปฏิบัติมันขาดไปหรือ ถ้ามันถ้าเส้นเลือดใหญ่มันขาดไป เส้นเลือดใหญ่ขาดมนุษย์อยู่ไม่ได้นะ ตาย ถ้าเส้นเลือดใหญ่ขาด เลือดมันไหลไม่หยุด อยู่ไม่ได้หรอก เสียชีวิต

แต่เนื้ทำสมาธิไม่เป็น ทำสมาธิไม่เป็น แล้วปากจ้อยๆ นะ มันเป็นไปได้อย่างไร มันเป็นไปได้ไม่ได้ มันเป็นไปได้ไม่ได้ เพราะมันไม่รู้จักสมาธิใจ ถ้ายังทำสมาธิกันไม่เป็นแล้วเกิดภาวนามย ปัญญาขึ้นมาได้อย่างไร

ภาวนามยปัญญา คือ สมาธิ ปัญญา คือ สมาธิ ปัญญา ปัญญาที่เกิดจากสัมมาสมาธิ เป็นพื้นฐาน แล้วเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาที่จะรู้แจ้ง ปัญญาที่เป็นวิปัสสนาการรู้แจ้งใน กิเลสต้นหาความทะยานอยากในใจของตนมันเกิดอย่างไร

นี่ไง เวลาถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ถ้ามันประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง มันรู้จริงของมัน มันจะเห็นตามความเป็นจริง เงินบาท เงินแบงก์ เงินร้อย เงินห้าร้อย เงินพัน มันต้องรู้จัก มันรู้จักไม่รู้จักรวมดาด้วยนะ มันต้องรู้จักแล้วมีในกระเป๋าด้วย มันต้องมีเงินสดมีเงินของเรา ไม่มีก็มีการ์ดรูด มันต้องมีเครดิต มันต้องมีเงินมีทอง เราถึงจะใช้ดำรงชีพได้ตามปกติ

สัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิทำไม่เป็นทำไม่ได้ ถ้าสัมมาสมาธิทำไม่เป็นทำไม่ได้จะยกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็นไปได้ แคสมาธินะ สติ สมาธิ ปัญญา สติก็ต้องเป็นสัมมาสติในการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมาถ้ามันเป็นมรรคเป็นผล แต่ถ้ามันทำไม่ได้ เห็นไหม มันทำไม่ได้ มันก็รู้ไม่เห็น กิเลสมันก็ปิด มันปิดของมันไปเลยนะ กิเลสปิด กิเลสมันหลอก

ศีล สมาธิ ปัญญา มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลางทางในการชำระล้างกิเลส แล้วถ้ากิเลสมันปิดไปจบแล้ว สมาธิก็ว่างๆ ตามแต่กิเลสจะปิดไป แล้วก็ย้ายใจ ย้ายเหี้ยมดหยาม ย้ายพระพุทธานุชาด้วยทิวฐิฐิมาณะความเห็นของตน แล้วก็ยกย่องนะ หันกลับมา หันกลับมาเพ่งโทษ หันกลับมาทำลาย มันเป็นไปได้อย่างนั้นได้อย่างไร

เวลาครูบาอาจารย์ของเราเนะ ท่านเคารพบูชามาก แม้แต่ชาวพุทธนะ พระรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึกของเรา เราเคารพบูชาของเราเนะ ทำสิ่งใดก็กลัวเป็นบาปเป็นกรรม ทำสิ่งใดก็กลัวผิดศีลผิดธรรม แต่เวลาประพฤติปฏิบัติถ้าตามความเป็นจริงขึ้นมา มันก็จะเห็นจริง เห็นตามความเป็นจริง สติ สมาธิ ปัญญา

ถ้าในการประพฤติปฏิบัติตามข้อเท็จจริง นี่ไม่ใช่ปริยัติศึกษาแต่ชื่อแต่เสียงของมัน การศึกษาชื่อเสียงของมัน แต่กิเลสต้นหากความทะยานอยากของเรามันก็บิดก็พลิกก็แปลง เราก็ไม่รู้จริงของเรา แต่ถ้าเราประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริง แล้วมีครูบาอาจารย์ที่ดั่งาม ครูบาอาจารย์ที่ดั่งามสายหลวงปู่มั่น สายหลวงปู่มั่น เห็นใหม่ ท่านจะคุ้มครองดูแล การคุ้มครองดูแล การคุ้มครองดูแล “แก้จิตแก้ยากนะ แก้จิตแก้ยากนะ แต่แก้จิตแก้ยากนะ ผู้เฒ่าจะแก้วะ”

ถ้าผู้เฒ่าจะแก้วะ เห็นใหม่ เวลาหลวงตาพระมหาบัว ครูบาอาจารย์ของเราท่านพูด “หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมเรามา หลวงปู่มั่นเป่ากระหม่อมเรามา” คือ ท่านคุ้มครองดูแลมา รักษาма ท่านรักษามาตามความเป็นจริง สิ่งที่รักษามาตามความเป็นจริง มันได้ตัวจริงมา มันได้สัจจะจะได้ความจริงขึ้นมา ไร้ชื่อไร้เสียง เราก็ศึกษา เราก็รู้ได้ แล้วถ้าไม่ได้ตัวจริงมันมา มันจะไม่รู้จัก แล้วมันจะไม่เห็นหน้ากิเลส

แต่ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามา เห็นใหม่ จิตสงบ ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามีสติมีปัญญามันจะเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นจิต จิตเห็นจิตเป็นมรรค ถ้าจิตเห็นจิตเป็นมรรคขึ้นมา เห็นใหม่ สิ่งนั้นเป็นการกระทำตามความเป็นจริง ที่มันจะเกิดขึ้นตามความเป็นจริง นี่ถ้ามันเป็นจริง

แต่ถ้าคนที่ไม่มีอำนาจวาสนา กิเลสมันบิดไปเลย กิเลสมันบิดไปว่าสิ่งที่ว่างๆ มันก็ว่าสิ่งนั้นเป็นสมาธิฯ ขึ้นมา ถ้ามันรู้มันเห็นสิ่งใดขึ้นมามันก็ว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมฯ เวลากิเลสมันบิด มันบิดไปแล้วนะ มันหันกลับมาเหยียบย่ำทำลาย หันกลับมาเหยียบย่ำทำลายธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าอันนั้นมันเป็นความผิดพลาด อันนั้นเป็นการเสียหาย อันนั้นไม่ถูกต้องชอบธรรม แล้วก็ไปสร้างกลุ่มก้อนของตน

เวลากิเลสมันบิด มันบิดออกไปอย่างนั้น มันบิด บิดแล้ว มันทำให้ห่างออกไปจากพระพุทธศาสนา สร้างเป็นกลุ่มเป็นก้อน เป็นความรู้ความเห็นของของตนของคนขึ้นมา มันเป็นไสยศาสตร์ไปแล้ว พอมันเป็นไสยศาสตร์มันก็ไม่เข้าสู่มรรคสู่ผลนะสิ แล้วเวลาธรรมของเรามันก็เป็นเรื่องโลกๆ เรื่องโลกๆ ถ้าตั้งกลุ่มตั้งก้อนขึ้นมาว่าตนเองเป็นผู้ที่ประหยัดมัธยัสถ์ เป็นคนที่

เห็นแต่เป็นศีลเป็นธรรมเป็นความดี นั้นก็บิดออกไปเป็นเรื่องโลก เรื่องโลกคือเรื่องวิทยาศาสตร์ เรื่องโลก เรื่องสุขภาวะ

แต่ถ้าเป็นธรรม เป็นธรรมคือการแก้กิเลส กิเลสมันอยู่ที่ไหน กิเลสมันอยู่ในหัวใจของคน ถ้ากิเลสอยู่ในหัวใจของคน “อ้าว! ก็กิเลสเป็นนามธรรม จะไปรู้ไปเห็นมันได้อย่างไร กิเลสเป็นนามธรรม”

เพราะกิเลสพอมันปิดแล้วนะ มันไม่เห็นตัวมันเอง แล้วพอมันไม่เห็นมันแล้วมันยังอ้าง อ้างเพื่อคุ้มครองตัวมันนะ กิเลสมันปิดออกไปแล้วมันยังอ้างอิงว่ามันรู้มันเห็น มันเหนือกว่า กิเลส มันตบ มันปิดหูปิดตา แล้วมันตบหัว ตบหัวใจของตน เหยียบย่ำทำลายหัวใจของตน ไม่รู้ตัวมัน มันยิ่งห่างออกไปๆ เวลากิเลสมันปิด บิดออกไป

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัตินะ พระกรรมฐาน พระกรรมฐานเวลาอยู่ใกล้ ครูบาอาจารย์ของเราเข้ามาๆ เวลาอยู่ใกล้ครูบาอาจารย์ขึ้นมาก็ได้ฟังเทศน์ฟังธรรมนี้แหละ ภาวนาไม่เป็น ภาวนาไม่เป็นนะ ใช้นี้มันปิดแล้วมันพลีวๆ เวลามันพลีวเลยนะ มันจำขึ้นปากมาพูดละ “เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้วาง ให้วาง สิ่งนั้นเราวางแล้ว สิ่งนั้นเราวางแล้ว”

วางอะไร? แล้ววางอย่างไร? วางแล้วคุณสมบัติเป็นอย่างไร ถ้ามันเป็นความจริงเพราะอะไร?

เพราะทำสมาธิไม่เป็นเหมือนกัน ถ้าทำสมาธิเป็น คนที่ทำความสงบของใจมันมีอะไร มันมีศีล ศีล สมาธิ ปัญญา ศีลคือความปกติของใจ แล้วถ้าศีลมันทุศีลละ มันโกหกมดเท็จ มันแสวงหา โมหะบุรุษตายเพราะลาภ ลาภสักการะต่างๆ มันออกนอกกลุ่มนอกรทาง มันเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งสิ้น ถ้ามันเป็นเรื่องโลกๆ ทั้งสิ้นมันจะเข้าสู่สมาธิตรงไหน

แต่ถ้าคนที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาครูบาอาจารย์ของเราวางข้อวัตรปฏิบัติไว้แล้วอย่าไปมั่ว สุ่ม อย่าไปคุ่นเคยกับใคร การคุ่นเคยกับเขามันเป็นภาวะ เป็นความรับผิดชอบทั้งสิ้น เวลาออก ถูงค์ถ้าเป็นไปไม่ได้ให้ไปองค์เดียว ถ้าไปสององค์ขึ้นมามันก็มี ความผูกพันมีภาวะ ใจมันเกาะมัน

เกี่ยวทั้งสิ้น สิ่งที่ว่าท่านถึงไม่ให้ไปยุ่งไปเกี่ยว คนที่ประพฤติปฏิบัติ พระกรรมฐาน พระกรรมฐาน เขาจะหาอยู่ในที่สงบสงัดขึ้นมา

ในวิสุทธิมรรค เห็นไหม วัดสร้างใหม่อย่าไป ท่าน้ำอย่าไป ต้นไม้ที่มีลูก ต้นไม้ที่มีผล เพราะต้นไม้ที่มีผลมันจะมีนกมีสัตว์มาหากิน แล้วสัตว์มันก็จะล่ากับสัตว์ นี่กรรมฐานเขาเป็นแบบนี้ ถ้ากรรมฐานเขาเป็นแบบนี้ เห็นไหม นี่พูดถึงกรรมฐานนะ นี่ฐานที่ตั้งแห่งการงาน ถ้าฐานที่ตั้งถ้าไม่ปิดไม่ปลิว นี่ปลิวไปเลยนะ เป็นพระกรรมฐานแต่คลุกคลีตีโมงอยู่กับเรื่องโลกๆ มันเป็นเรื่องโลก โลกกับธรรม โลกกับธรรม

เวลาครูบาอาจารย์ท่านสอนนะ อย่าเข้าไปคลุกคลี อย่าเข้าไปเรื่องโลก เพราะกิเลสมันร้ายกาจอยู่แล้ว กิเลสในหัวใจของเรามันชอบสะกดก มันชอบสบาย แล้วมันมันง่าย การปฏิบัติ นอนหลับไปแล้วตื่นมาเป็นพระอรหันต์ การประพฤติปฏิบัติไปจินตนาการว่าทำอะไรก็จะประสบความสำเร็จ ทำสิ่งใดนะ กิเลสมันพลิกมันแปลงอยู่แล้วไง แล้วไม่รู้จักมัน แล้วไม่เห็นมัน

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราเห็นมัน เห็นมันแล้วเห็นเหตุด้วย เหตุเพราะเหตุใดกิเลสถึงได้เฟื่องฟูในใจของนักประพฤติปฏิบัติ เพราะเหตุใดกิเลสมันจะคอดก เพราะเหตุใดกิเลสมันจะหงอยเหงา นี่ไง สัปปายะ ๔ สถานที่ที่เป็นสัปปายะ อาหารเป็นสัปปายะ ครูบาอาจารย์เป็นสัปปายะ หมู่คณะเป็นสัปปายะ นี่สัปปายะๆ สัปปายะคือความพอดีสมดุลงับการทำงานในการประพฤติปฏิบัติ

แล้วในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ครูบาอาจารย์ของเราเวลาท่านไป ไปองค์เดียว เวลาออกธุดงค์ไปหาบ้านน้อยๆ ขึ้นมานี่ เพราะอะไร เพราะถ้าบ้านใหญ่ๆ ขึ้นมาแล้วเขาจะมากวน เขาเห็นพระธุดงค์มาแล้ว ทุกคนก็อยากจะได้ของดี อยากจะได้คาถาอาคมจากพระธุดงค์ฯ ไง

เวลาพระธุดงค์ เขาธุดงค์ไปแล้วเขายังระวังตัวของเขา เห็นไหม นี่ความระวังตัวของเขา ผู้ที่มีสติสัมปชัญญะที่จะรักษาตัวเขารอดไปไง เขาไม่ให้คลุกคลี ไม่ให้คลุกคลีตีโมง เห็นไหม

เพราะเขาพยายามจะแสวงหา จะค้นคว้าหากิเลสของเขาให้ได้ ถ้าเขาแสวงหาเขาค้นคว้าหา
กิเลสของเขาได้ ในการประพฤติปฏิบัติของเขานั้นมันจะเป็นสัจจะเป็นความจริงของเขา

นี่มีความซื่อสัตย์ ถ้ามีความซื่อสัตย์ เห็นใหม่ มันถึงมีอำนาจวาสนา คนที่มีอำนาจ
วาสนาเขาประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงของเขา ถ้าตามความเป็นจริงของเขา เขาทำขึ้นมา
โดยความซื่อตรง โดยสัจจะโดยความจริง ให้มันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา ทำสมาธิก็ให้เป็นสมาธิ
จริงๆ ถ้าเป็นสมาธิจริงๆ ขึ้นมา กว่าจะเป็นสมาธิได้ เขาต้องมีสติสัมปชัญญะ มีการกระทำ
ขนาดไหนถึงเป็นสมาธิของเขาได้

เขามาคลุกคลีตีโมงให้เป็นเรื่องโลกๆ อย่างนี้มันเป็นไปได้ไง เห็นใหม่ แล้วบอกว่ามันเป็น
การประพฤติปฏิบัติธรรม นี่กิเลสมันพลีว มันพลีวไปเลยนะ อันนั้นก็เป็นธรรม อันนี้ก็

ธรรมอะไรอย่างนั้น ปล่อยวาง ใครปล่อยวางอะไร จิตเห็นอาการของจิต ขนาดสมาธิยัง
ทำไม่เป็น ถ้าสมาธิมันทำเป็น อารมณ์อะไร ใ่ว่างๆ นั่นคืออารมณ์ทั้งสิ้น แล้วถ้าว่างอารมณ์
แล้วมันเหลืออะไร ถ้ามันขาดสติ มันขาดจิตของตน ขาดความเป็นอิสระ มันจะเป็นสมาธิ
ตรงไหน

วาง ถ้าว่างอารมณ์ก็เป็นสมาธิ ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ ถ้ามีสติสัมปชัญญะ ถ้ามี
สติสัมปชัญญะสัมมาสมาธิมันจะมีกำลังของมัน ถ้ามีกำลังของมันขึ้นมา การรักษา ถ้าคนทำ
สมาธิได้แล้วจะชำนาญในวสีในการเข้าและการออก

สมาธิเกิดจากจิตไม่ใช่จิต แล้วสมาธิเกิดจากจิตไม่ใช่จิต จิตมันอยู่ตลอดเวลา แต่จิตนี้
มันโดนครอบงำโดยอวิชชา เจ้าวัฏจักรมันครอบงำหัวใจดวงนี้อยู่แล้ว หัวใจดวงนี้ไม่เคยเป็น
อิสระใดทั้งสิ้น แล้วไม่รู้จักรว่าการเป็นอิสระจะทำอย่างไรให้เป็นอิสระขึ้นมาได้ ถ้าการเป็นอิสระ
ขึ้นมาได้ เพราะเราปุ่กษณคนหนา ปุ่กษณคนหนาจับต้องสิ่งใดไปก็คิดว่าเป็นใจๆ เห็นใหม่ ว่าดู
จิต ดูจิต เห็นใหม่ นั่นกิเลสปิด กิเลสมันปิด มันปิดว่าดูจิต ดูจิต

แต่เวลาหลวงปู่ดูลย์ที่ท่านเป็นคนอบรมบ่มเพาะ ท่านสอนให้การดูจิต ดูจิต ท่านให้มีสติสัมปชัญญะ ดูด้วยสติ ด้วยปัญญา ด้วยการแสวงหา ด้วยการค้นคว้า ด้วยการกระทำ ให้เท่าทันกับกิเลสต้นหาความทะยานอยากของตน คิดเท่าไรก็ไม่รู้ต้องหยุดคิด การหยุดคิด หยุดคิดด้วยสติด้วยปัญญา

เขาดูจิตอย่างนั้น ไม่ใช่กิเลสมันบิต ดูจิตก็ดูอารมณ์ไง ดูจิต ดูจิต จิตมันอยู่ไหน จิตมันโดนอะไรครอบงำมันอยู่ จิตเป็นอิสระหรือไม่ จิตไม่เป็นอิสระ จิตมันมีสัญญาอารมณ์มันอยู่จะดูอะไร ก็ดูสัญญาอารมณ์ไง แล้วถ้าดูสัญญาอารมณ์ สัญญาอารมณ์มันเป็นจิตตรงไหน

คำว่า “อารมณ์” อารมณ์เป็นจิตหรือ แล้วพูดถึงว่าจะทำความสงบของใจ ทำความสงบของใจ ยังทำสมาธิไม่เป็น ทำความสงบใจไม่ได้ แล้วมันจะเข้าไปสู่สัจจะความจริงตรงไหน มันเข้าไปสู่สัจจะความจริงไม่ได้ แล้วเวลามันพูดนะ เพราะเข้าไปสู่สัจจะความจริงไม่ได้ มันก็เลยจำขี้ปากมาไง พลิวไปเลยนะ “ไฉนนั้นก็เป็นกิเลส ไฉนนั้นก็เป็นกิเลส อันนั้นก็เป็นธรรม”

กาลามสูตร อย่าเชื่อ ห้ามเชื่อ เพราะกิเลสมันพลิว กิเลสมันพลิวเพราะอะไร เพราะไม่รู้จักกิเลสไง กิเลสมันร้ายกาจนัก กิเลสมันครอบงำใครก็แล้วแต่นะ แล้วมันพลิวไปตามแต่กิเลส แล้วพลิวไปโดยสัญญาตญาณ พลิวไปโดยการแสวงหาผลประโยชน์ไง หลอกหลวงตนและหลอกหลวงผู้อื่น หลอกหลวงตนเพราะสิ่งที่พลิวจะพลิวขนาดไหน กาลเวลามันพิสูจน์ได้ นะ กาลเวลาพิสูจน์ได้ว่าสิ่งที่พลิวมันถูกหรือมันผิด

แล้วเวลาสิ่งที่พลิวไปแล้วนะ สิ่งที่ยืนยันกันโดยธรรมว่ามันผิด มันผิด วางๆ วางอย่างไร เมื่อก่อนพูดมาก เดี่ยวนี้พูดอีกใหม่ เพราะอะไร เพราะมันมีคนโต้แย้งแล้ว แต่ก่อนแหม! พลิวไปเลย ถ้าพลิวแสดงว่าไม่เคยเห็นกิเลส แล้วไม่รู้จักกิเลส กิเลสมันถึงได้บิตให้ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ บิตไปสู่การอยู่ใต้อำนาจของมัน บิตให้บิตกันในการกระทำ เวลาพลิวเลย ก็หลงไหลไป เข้าใจว่า แล้วพยายามจะชักนำให้คนอื่นเห็นตามความพลิวของตน มันไม่เป็นความจริงทั้งสิ้น

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านสอนให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน การทำความสงบของใจเข้ามาก่อนนะ ความเพียรชอบ การทำด้วยความเพียรชอบ ด้วยความวิริยะ

ด้วยความอุทสาหะจะต้องทำด้วยการตั้งสติ การตั้งสติแล้วถ้าขาดสติ หรือปลิวและบิดไปตามอำนาจของกิเลสเป็นการปฏิบัติธรรมเพื่ออนุชากิเลส ไม่ใช่ปฏิบัติธรรมเพื่อสังฆธรรม

ปฏิบัติธรรมเพื่อสังฆธรรม เราทำความเพียร ทำความวิริยะอุทสาหะ คนเราจะล่วงพ้นทุกข์ด้วยความเพียร แต่ความเพียรเพราะเรามีกิเลสต้นหาความทะยานอยาก ๑. ๒. งานที่ไม่เคยทำหนึ่ง ๓. สิ่งที่ทำแล้วนะลงทุนลงแรงไปแล้ว เราไม่รู้สิ่งที่มันเกิดขึ้นมันจะเป็นจริงตอนไหน และเป็นจริงอย่างไร เรายังไม่เคยได้สัมผัสใจ ปัจจุบันตั้ง สันติปฏิญญาโกยังไม่ได้สัมผัส

ในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา กาลามสูตร อย่าให้เชื่อใดๆ ทั้งสิ้น ให้วางหัวใจเราเป็นกลาง วางหัวใจ เห็นใหม่ เวลาศึกษา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว กอดองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ยึดมั่นในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เอาไว้เลย เพราะเราเชื่อมั่นว่าเราได้อยู่ใกล้ชิดพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึก เป็นสิ่งที่เราควรเคารพบูชา แล้วเป็นการกระทำที่มันจะเกิดขึ้นในหัวใจของเรา แล้วเวลาจะประพฤติปฏิบัติ วาง

เวลาเราจะมั่นคงในศรัทธาความเชื่อของเราในพระรัตนตรัย ในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ แต่ไม่เชื่อใ้พวกที่กิเลสมันบิดแล้วมันปลิวไปตามกิเลสที่มันพุดออกมา ไม่สน เอาความจริงๆ ใจ

ถ้าเอาความจริงขึ้นมา เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาของเรา เราทำความสงบในใจของเราเข้ามา ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาจะรู้ได้ ถ้าใจมันไม่สงบมันฟุ้งซ่านมันทุกข์มันยาก แล้วถ้ามันเฉยๆ ของมันอยู่ ส่วนใหญ่แล้วถ้ามันทัน มันเท่าทันมันจะเฉยๆ เฉยๆ นั้นนะ ตัวกิเลสเลยละ ใ้พวกกิเลสมันบิดมันบอกว่า “มันเป็นอุเบกขา แล้วธรรมะจะเกิดตรงอุเบกขา” มันเป็นตัวค้นหา มันเป็นตัวตา มันจะเกิดธรรมะได้อย่างไร อุเบกขาๆ ก็เป็นความคิดของตนใจ

เราพยายามทำความสงบของใจเข้ามา ทำความสงบของใจเข้ามา เพราะถ้าจิตมันสงบมันจะมีความสุข จิตสงบ ถ้าจิตมันไม่สงบ ไม่สงบ เราก็พยายามทำของเรา คือล สมาธิ ปัญญา

ศีลเป็นความปกติของใจ ถ้าเรามีศีลของเรา ถ้าคนเริ่มต้นถือศีลมันหงุดหงิดนะ กิเลสมันเคยอิสระ กิเลสอิสระนี่แหล่ม! มันส์จะความจริง กิเลสเสรี แล้วพอเราศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เรามีอำนาจวาสนาของเรา มีอำนาจวาสนานะ

ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา เราเป็นชาวพุทธ ชาวพุทธนะ เราลงทะเบียนว่าเรานับถือพระพุทธศาสนา บางคนอาย กระดากอาย เพราะเห็นพระ เห็นพระพุทธรูปมันเป็นเรื่องศรีเรื่องล้ำสมัยหนึ่ง เห็นเรื่องพระเรื่องกิเลสไม่ถูกชะตาหนึ่ง มันไม่ต้องการไง เพราะพระก็มาจากคน พระก็มาจากคน พระก็เหมือนคน ทำไมจะต้องเคารพบูชา ก็เลยมีแต่นับถือพระพุทธรูปพระธรรมเท่านั้น พระสงฆ์ยกไว้

แต่อำนาจวาสนานะ เราเกิดมาgingกลางพระพุทธศาสนา gิงกลางพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจารึกไว้ในพระไตรปิฎก “gingกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง”

ถ้าศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมาท่ามกลางgingกลางพระพุทธศาสนา แล้วท่านประพฤติปฏิบัติของท่านขึ้นมาในวงพระกรรมฐานของเรา เราเชื่อมั่นกันว่าหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเป็นพระอรหันต์ ครบสมบูรณ์แบบ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

ถ้าเราเห็นพระโดยทั่วไปที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วมันขัดหูขัดตา เรายอมรับความเป็นพระในพระสงฆ์นั้น เราก็คิดคัดค้านอยู่ในหัวใจ

แต่เราไม่เคยเห็น เราไม่เคยเห็นหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เราไม่เคยเห็นพระอรหันต์ เราก็ไม่รู้จักรว่ามีพระอรหันต์นะสิ แต่ถ้าสมมติว่าปัจจุบันนี้เราไปรู้ไปเห็นเข้า เราก็ “อ้อ! พระอรหันต์เป็นพระหลวงตาอย่างนี้แหละหรือ พระอรหันต์ก็เหมือนมนุษย์เราเนี่ยเหมือนกันนี่นา นี่หรือพระอรหันต์” เพราะเราไม่มีวุฒิภาวะจะรู้ได้ว่าใครเป็นพระอรหันต์ไม่เป็นพระอรหันต์ไง

แต่ในวงกรรมฐาน ในวงผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ พระที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาส่วนใหญ่แล้ว ท่านมีอำนาจวาสนาของท่าน ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา เหมือนพวกเรานี้แหละ พวกเรานี้ถ้าไม่มีอำนาจวาสนาขึ้นมา เราจะเสียสละเวลามาประพฤติปฏิบัติหรือไม่

เวลาคนที่ไปวัดไปวาขึ้นมา เห็นใหม่ ชาวโลกเขาติเตียนขึ้นมา “พวกนี้เป็นพวกที่มีปัญหา” ใช่ เรามีปัญหา ปัญหาเพราะเรามีกิเลส ปัญหาเพราะเรามีสติปัญญา เรารู้เท่าทันว่าตัวเรามีกิเลส เราพยายามจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติให้เห็นกิเลส ให้จับตัวกิเลส แล้วให้วิปัสสนาให้รู้แจ้งในกิเลส ขำระล้างกิเลสให้เป็นสมุจเฉตปหาน กิเลสตายออกไป หลุดจากหัวใจ นี้วงกรรมฐาน

นี่ถ้ามันเป็นจริงๆ แต่เราไม่รู้จัก เราไม่เคยภาวนา เราจะรู้จักกิเลสอะไร อะไรที่ได้นั้นนะ ของดี อะไรที่ได้ของดีทั้งนั้น อยากรู้ได้กับเขาไปหมด แล้วทุกข์น้ำดูเลย

แต่ถ้าเป็นธรรม เป็นธรรมขึ้นมาละ สิ่งใดเราทำด้วยความเป็นธรรม ถ้าด้วยความเป็นธรรมขึ้นมา ถ้าได้มาได้ด้วยน้ำพักน้ำแรงของเรา

ในการประพฤติปฏิบัติของเรา ศีกษารมมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นภาคปริยัติเป็นศึกษา ศึกษามาแล้วศีล สมาธิ ปัญญา แล้วศึกษามาแล้ว พระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์

ที่เป็นพระโสดาบันชำระสังโยชน์ ๓ ถ้าสังโยชน์ ๓ สักกาย-ทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปรามาส พระโสดาบันมีคุณสมบัติอย่างไร พระสกิทาคามี กามราคะ ปฏิฆะอ่อนลง พระอนาคามี พระสกิทาคามี มีคุณสมบัติอย่างไร พระอนาคามีชำระล้างกามราคะ ปฏิฆะ ขาดไปจากหัวใจ ไม่เกิดในกามภพอีกแล้ว ไม่เกิด เกิดบนพรหมเท่านั้น แล้วใครรู้ นี่ก็เป็นความจริงใจ

แล้วถ้าเป็นพระอรหันต์ละ สังโยชน์ ๑๐ ขาดหมด รูปราคะ อรูปราคะ นีถนสมมาบัติ ๖ สมมาบัติ ๘ รูปถน อรูปถน รูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทธัจจะ อวิชชา ละหมด เป็นพระอรหันต์เป็นวิมุตติสุขในหัวใจของท่าน แล้วท่านเป็นพระอยู่ป่าอยู่เขา

เราไปรู้ไปเห็น “เฮ้ย! นี่หรือพระอรหันต์” ก็หันตีในหัวใจของท่านไง เพราะท่านได้ทำลาย อวิชชาในหัวใจของท่าน แล้วท่านทำของท่านด้วยความเป็นจริง นี่ไงถึงกลางพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ถ้าศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง สิ่งที่เราไม่รู้ไม่เห็น เราก็ได้รู้ได้เห็น ถ้า ได้รู้ได้เห็นขึ้นมาแล้ว เรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา เราอยากออกมาประพฤติปฏิบัติ

เวลาจะออกประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เรายกอุปัทมาลัยไว้เลย หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไว้บน หัวเลย แล้วเราจะประพฤติปฏิบัติเดินตามรอยนี้ ประพฤติปฏิบัติเดินตามรอยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นที่ท่านมีการกระทำมา ที่ท่านกระทำมาท่านมีสติมีปัญญา แล้วท่านไม่ให้คลุกคลีกัน ไม่ให้สุมหัวกัน พยายามจะทำความสงบใจเข้ามา ถ้าใจสงบเข้ามามันมีความสุขแล้ว มีความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

ฉะนั้น ใจที่ว่างๆ มีความสุขอะไร นี่ไง เวลากิเลสมันบิต “ใช้ปัญญาไปเลย ไม่ต้องทำสมาธิ สมาธิเป็นสมณะ มันเสียเวลาเปล่า”

แล้วมันใช้ปัญญาไป มันก็ได้ ถ้าได้มันก็ได้ปัญญาอบรมสมาธิไป เพราะอะไร เพราะมันหยุดใจ พอจิตมันหยุด มันก็รู้เท่าทัน มันก็รู้เท่าทันอารมณ์เท่านั้น ในการประพฤติปฏิบัติ ทั้งหลายในสังคมาโลก ผลของมันคือสมาธิหมด เพราะมันไม่เกิดภาวนามยปัญญา ถ้ามันไม่เกิดภาวนามยปัญญามันก็ไม่เห็นกิเลส มันก็ไม่รู้จักกิเลส “กิเลสเป็นนามธรรม จะรู้จักมันได้อย่างไร”

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นเห็นมันหมดละ แล้วไม่ใช่เห็นธรรมดานะ เห็นในโอกาส เพราะท่านพูดกับหลวงปู่เจ็ยะ “ต่อไปมันจะมีพระองค์หนึ่ง พระหนุ่มๆ จะมาหาเรา พระองค์นั้นดีทั้งนอก ดีทั้งใน” ท่านรู้ รู้ถึงผู้ที่สืบต่อเลย เวลาหลวงตาพระมหาบัวไปอยู่กับท่าน หลวงปู่เจ็ยะถามเลย องค์ไหนมา องค์ไหนมาท่านก็ถาม “ใช่องค์นี้ไหม” “ไม่ใช่” “ใช่องค์นี้ไหม” “ไม่ใช่” เวลาองค์หลวงตาพระมหาบัวมา “ใช่องค์นี้ไหม” เจ็ยะไม่พูดเลย แต่ใช่

เวลาธรรมะชำระล้างกิเลสแล้ว เวลาชำระล้างกิเลสนะ ยังรู้ถึงว่าสิ่งที่ควรจะเป็น ประโยชน์ต่อคณะสงฆ์ ต่อสังคมสงฆ์ สังคมสงฆ์มันเป็นขึ้นมาได้อย่างไรละ มันเป็นขึ้นมาได้ ด้วยทำความสงบของใจเข้ามาแล้วเห็นกิเลส เพราะเห็นสติปัญญา ๔ จิตเห็นอาการของจิต จิต เห็นอาการของจิตเป็นมรรค จิตเห็นจิต จิตเป็นมรรค ถ้าเป็นมรรคเพราะอะไร เพราะมันเห็น กิเลส

ถ้ามันเห็นกิเลส ใจกิเลสที่มันบิณฑลมันพลีอยู่นั้นนะ ใจบิณฑลมันพลีขึ้นมาเพราะมันภาวนา ไม่เป็น เพราะมันภาวนาไม่เป็นขึ้นมา มันถึงได้แสดงออกเป็นเรื่องโลกๆ เขาเรียกว่า โลกีย ปัญญาไง ผักไผ่กับโลก ผักไผ่กับโลกนะ

เราเกิดมาเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พบพระพุทธศาสนา เห็นใหม่ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ไง เราเป็นฆราวาสนะ เราเป็น ประชาชน เรายังศรัทธายังมีความเคารพบูชาในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

แล้วใจพระสงฆ์ๆ ใจที่เป็นพระกรรมฐาน ที่ว่าเป็นนักรบ กิเลสมันบิณฑล บิณฑลไปยอมจำนน กับโลก เอาโลกเป็นใหญ่ไง เอาโลกเป็นใหญ่ เพราะถ้าไม่เอาโลกเป็นใหญ่ คลุกคลีกับโลกทำไม ถ้าไม่เอาโลกเป็นใหญ่ ทำไมเข้าแต่เทศบาล ๑ เทศบาล ๒ เข้าไปอยู่กับสังคม แล้วตัวอย่างที่ดี งามละ สัปปายะ ๔ ละ สิ่งนั้นใช่ใหม่การคลุกคลีกับโลกให้โลกเป็นใหญ่ ให้โลกมีอำนาจ ให้โลก ชี้นิวอย่างนั้น อย่างนั้นเป็นสัปปายะหรือ แล้วตัวอย่างนั้นใช่ใหม่ที่ว่า เป็นวัดกรรมฐาน วัดที่ ประพฤติปฏิบัติวัดป่าเขาทำกันอย่างนั้นใช่ใหม่

มันเป็นสิ่งที่ว่าครูบาอาจารย์ท่านทำมา ครูบาอาจารย์ท่านทำมา ทำมาจนเห็นกิเลส ท่านเห็นกิเลสแล้ว สิ่งใดที่มันสะดวง สิ่งใดที่มันสบาย สิ่งใดที่กิเลสมันตัวอ้วนๆ ท่านจะกันไว้ ไม่ให้มันเข้ามา

แต่ไปคลุกคลีกับโลกนะ เอาโลกเป็นใหญ่ โลกเขามี ใครๆ ก็มี สมาธิโลกไม่มี ถ้าสมาธิของโลก นักวิทยาศาสตร์ทางการศึกษา นักวิชาการนั้นมันเป็นสมาธิของปุถุชน มนุษย์มีสมาธิสั้น สมาธิยาว แต่เป็นสมาธิของปุถุชน สมาธิอย่างนี้ทำให้คนมีสามัญสำนึกความเป็นมนุษย์

แต่ถ้าเวลาในการประพฤติปฏิบัติ ในการประพฤติปฏิบัติธรรมนะ เวลาสี่ลมันไม่พอ พอทำสมาธิก็ทำไม่ได้ แล้วทำสมาธิๆ ขณิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน ปฐมฌาน ทุตติยฌาน ตติยฌาน จตุตถฌาน อากาสนัญญายตนะ วิญญูญานัญญายตนะ อากิญจัญญายตนะ เนวสัญญานา สัญญายตนะ นั้นสมาบัติ ๘

แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ไปศึกษามากับอาฬารดาบส อุทกดาบส ทำไม่ไม่เอาศีล สมาบัติ ปัญญาละ ถ้าเอาศีล สมาบัติ ปัญญา ละเลย เพราะสมาบัติมันส่งออกหมดนะ สมาบัตินี้เป็นอภิปัญญา อภิปัญญา เห็นใหม่ ตอนนี้อภิปัญญาที่ทำได้จริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทำได้ ครูบาอาจารย์ท่านก็ทำได้ แต่ถ้าปุถุชนถ้ามันทำแล้วนี่มันทำแล้วมันติดใจ แม้แต่สมาธิมันยังทำไม่เป็น แล้วเวลาเป็นสมาบัติ นี่ไง ก็ถ้ามันเป็นศีล สมาบัติ มันก็บิดไปอย่างนี้ไง

แล้วพอมันบิดไปอย่างนี้ สมาบัติมันก็เป็น ๑๘ มงกุฏอง ไข่พวก ๑๘ มงกุฏ มันว่ามันได้สมาบัติ มันเพ่งเทียนๆ ให้เทียนดับก็ได้ เพราะอะไร เพราะมันมีได้เทียน เขาเอาน้ำใส่ไว้ มันมีเทคนิคทั้งนั้น เรื่องโลกๆ เดี่ยวนี้คอมพิวเตอร์มันทำได้มากกว่าอีก ไข่พวกอภิปัญญานู่นนะ แล้วมันก็เป็นเรื่องเครื่องยนต์กลไก ทำให้รู้ให้เห็น อย่างนั้นหรือเป็นธรรม เวลากิเลสมันบิด กิเลสมันบิดนะ มันบิดออกไปเรื่องอภิปัญญา เรื่องโลก เรื่องโลกก็เรื่องเทคโนโลยี เรื่องแสง เรื่องแสงเงา แล้วตื่นตื่น กิเลสมันบิด

แต่ถ้าเราเป็นลูกศิษย์กรรมฐาน เรามีครูบาอาจารย์ของเรา แล้วครูบาอาจารย์ของเรา ท่านทำเป็นหลักเป็นเกณฑ์มาอยู่แล้ว เห็นใหม่ พวกที่ไม่แข่งหน้าแข่งหลังจะเดินตามครูบาอาจารย์ของเรา ถ้าเดินตามครูบาอาจารย์ของเรา เพราะอะไร เราเชื่อมั่นในพระพุทธรูป พระธรรม

พระสงฆ์ไม่ใช่สังคมาบอกพระสงฆ์ไม่เอา พระสงฆ์ไม่เอา เพราะมันเห็นแล้วมันส่ายหัวเพราะอะไร เพราะกิเลสมันบิตมันพลั่ว มันไม่เห็นกิเลสมันก็เลยหน้าด้าน

แต่ถ้าเป็นพระสงฆ์ที่เห็นกิเลสนะ มันน่ากลัว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาชำระล้าง เวลาพญามารคร่ำครวญนะ “เจ้าชายสิทธัตถะจะพ่นมือเราไป เจ้าชายจะพ่นมือเราไป” นางตัทธนา นางอรดี มารยาทั้งหลายจะเข้ามาช่วยพ่อ เพื่อจะเอาเจ้าชายสิทธัตถะให้อยู่ในอำนาจของตน มันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้เพราะอะไร

เพราะอาสวกักขณญาณมันทำลายอวิชชา เวลาแสดงธัมมจักกจักรได้เคลื่อนแล้ว คือภาวนามยปัญญามันเคลื่อน จักรมันเคลื่อนนะ เวลาปัญญามันหมุนนะ คีล สมာธิ ปัญญาที่มันเกิดขึ้นท่ามกลางหัวใจ เวลาภาวนามยปัญญาเกิดขึ้นตามเป็นจริง มันต้องจับกิเลสได้ มันต้องเห็นกิเลส จิตเห็นอาการของจิตโดยสังขจะโดยความจริงขึ้นมา ถ้าจิตมันสงบระงับขึ้นมาแล้วมันถึงมีกำลังของมัน มันถึงจับต้องของมันได้ ถ้ามันจับต้องของมันได้ จิตเห็นอาการของจิตมันเป็นมรรค

จิตเห็นอาการของจิตเป็นมรรค เวลาเป็นมรรค มรรค เวลามรรคมันเดินตัว มรรคมันเคลื่อนไป เวลามรรคมันเคลื่อนไปมันพิจารณาของมัน มันเป็นสังขจะเป็นความจริงขึ้นมา แล้วเป็นสังขจะความจริงขึ้นมามันชัดเจนตรงไหน มันชัดเจนเลยนะ ใจว! ภาวนามยปัญญามันเป็นอย่างนี้เอง เพราะอะไร เพราะแบงก์บาท แบงก์สิบ แบงก์ร้อย แบงก์พัน มันต้องรู้ได้ เราเป็นสังคมไทยนะ แม้แต่คนอ่านหนังสือไม่ออกมันก็รู้จักแบงก์ แบงก์พัน แบงก์ห้าร้อยนะ

เพราะมันสัญลักษณะไง มันเห็นอยู่ทุกวัน มันเป็นความจริงของมัน แล้วนี่เวลาภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้น มันแบงก์พัน แล้วไม่รู้จัก กิเลสมันบิตมันพลั่วไป มันออกนอกเรื่องนอกราวไปทั้งสิ้น เวลาออกนอกเรื่องนอกราวไปแล้วจะเอาสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ ขึ้นมา มันขายวงกรรมฐานไง มันขายหน้า ไม่เป็นให้บอกว่าไม่เป็น ภาวนาไม่เป็นบอกว่าภาวนาไม่เป็น แล้วสิ่งที่แสดงออกนี่เป็นการจำขี้ปากหลวงปู่มันมาพูด

เหมือนอ่านพระไตรปิฎก อ่านพระไตรปิฎกขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาว่าการโดยภาคปริยัติ ทุกคนก็สาธุนะ ฟังธรรมเอาบุญ ฟังธรรมเอาบุญ มันยังสวยงาม มันยังน่าชื่นชมกว่า ดีกว่าพลีๆ วางให้หมดเลย ไม่ต้องกระเสือกกระสน ไม่ต้องดิ้นรน ไม่ต้องดิ้นรนกันนอนจมกิลีสไป ปฏิบัติบูชากิลีสแล้วคลุกคลีอยู่กับโลก ให้โลกชื่นใจ ยอมจำนนกับเขา

หัวโล้นๆ ไม่อายหัวดำๆ บ้างเลย หัวโล้นๆ นะ เราเสียสละไง นี่ผม เสียสละผม ขน โคน ขน โคนคิ้ว บวชเป็นนักพรต บวชเป็นนักบวช ใ้สมรवासเขานะ เขาผมดำๆ เขายังละของเขา ไม่ได้ คูสิร้านตัดผม ร้านชอยผม นี่ทำผมนะ เป็นธุรกิจยิ่งใหญ่เลย ทำเล็บทำผม ใ้ของเรา เสียสละหมด โคนทิ้ง

เราเสียสละแล้ว เราเป็นนักพรต นักบวช จะทำอะไรให้ละอายแก่ใจบ้าง เพราะเป็นผู้ที่แสวงหา เป็นผู้ทีกระทำตามความเป็นจริง ถ้ากระทำตามความเป็นจริงนะ ถ้ามันตามความเป็นจริงๆ ขึ้นมา มันมีความละเอียด มีหิริมีโอตตูปปะ แล้วมีศีลจะมีความจริงใจในหัวใจ ทำสิ่งใดแล้วมันไม่น่าเกลียด แต่ถ้ามันพลีแล้วมันบิตไป มันบิตไปคือมันมีติดบอด พุดคู้คู้! ฉะฉาน มันเป็นอย่างนั้นๆ นั้นละ กล่าวคู่พุทธพจน์ทั้งนั้นเลยนะ

ถ้าไม่กล่าวคู่พุทธพจน์ เพราะในการประพฤติปฏิบัติ หลวงปู่มั่นพูดไว้เลย **ถ้าปฏิบัติไปตามความเป็นจริงแล้ว ปริยัติ ปฏิบัติ เป็นอันเดียวกันเลย** แล้วปฏิบัติแล้วจะไปกล่าวคู่ ยังจะไปชี้ช่องว่าธรรมและวินัยมันบิต มันบิตมันพลี แล้วเอาตัวเอง เอาความเห็นของตัวเอง ยิ่งใหญ่กว่า มันเหยียบย่ำธรรมวินัยหรือไม่ มันทั้งเหยียบทั้งย่ำ ย่ำยี่พุทธพจน์ ย่ำยี่ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เวลากิลีสมันบิตไป เห็นไหม แล้วมันสร้างอะไรนั้นนะ เวรกรรมทั้งนั้น มันเวรมันกรรม แล้วเวรกรรมทำไมไม่ให้เกิดอนนี้ละ ใ้เนี่ยเพราะเขาสร้างสมของเขามาอย่างนี้ไง นี่สายบุญสายกรรม แล้วถ้ามันพลีๆ มันพลีมันก็ ๑๘ มงกุฏ ๑๘ มงกุฏนี้พลีได้อยู่แล้ว จะสิ่งใดก็ได้ พลิกแพลงได้ทุกเรื่อง แล้วไปตามแต่ผลประโยชน์

ธรรมะ ธรรมและวินัยไม่เป็นเช่นนั้น ธรรมและวินัยนะ ทำความสงบของใจเข้ามา ใจสงบระงับแล้วนุ่มไป นุ่มไปให้เห็นสัจจะความจริง ถ้าเห็นสัจจะความจริงนี้มันสะเทือนใจมากนะ มันสะเทือนใจเพราะอะไร

มันสะเทือนใจเพราะว่าเราเข้าใจว่าเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนี้ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ที่หลวงปู่มั่นบอกว่า เวลาปฏิบัติแล้วมันจะเป็นอันเดียวกันนั้นแหละ แต่เวลาเรามาปฏิบัตินะ เราเข้าใจว่าไง เราเข้าใจว่าน่าจะเป็นอย่างนั้น น่าจะเป็นอย่างนั้น เพราะความเข้าใจว่า มันเลยทำให้เราหลงสู่สมาธิไม่ได้ เพราะความเข้าใจว่า เราถึงค้นหากิเลสไม่เจอไง

แต่ถ้าเราไม่เข้าใจว่า เราค้นตามความเป็นจริง ถ้าจิตสงบก็สงบอย่างนี้ไง จิตสงบคือมันอิสระจากสิ่งพาดพิงใดๆ ทั้งสิ้น จิตไม่พาดพิงใดๆ เลย สิ่งที่มีมันเป็นอย่างนี้มันพาดพิง ถ้าไม่พาดพิงมันจะรู้ขึ้นมาได้อย่างไร นี่เข้าอัปนาสมาธินะ สักแต่ว่าปรากฏ สักแต่ว่า ตัวจิตนะ จิตไม่พาดพิงสิ่งใดๆ เลยนี่มันเป็นตัวของมันเอง สักแต่ว่าปรากฏ

สักแต่ว่า คือไม่แปะอะไรเลยละ มันไม่ได้แปะอารมณ์อะไรเลย ถ้ามันไม่แปะอารมณ์อะไรเลยนั้นนะเป็นตัวอิสระ ตัวความเป็นจริง แล้วเวลาที่มันว่ามันเป็นอย่างนั้น มันพาดพิงทั้งนั้น มันพาดพิงทั้งนั้น แล้วอย่างนั้นหรือเป็นสมาธิ เพราะว่าทำสมาธิไม่เป็นไง เพราะว่าทำสมาธิไม่เป็น

สิ่งที่ทำสมาธิเป็น คนที่เขาทำสมาธิได้ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเหตุเขาต้องมีศีลของเขา เขาต้องมีสัจจะของเขา เขาเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ไม่ใช่โง่แบบหมาตาย เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาฉลาดปราดเปรื่อง ฉลาดปราดเปรื่องจากอะไร

ฉลาดปราดเปรื่องแบบหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ที่ท่านตรากตรำมาก่อน ท่านตรากตรำมานะ สมบุกสมบันค้นคว้าหาใจของตน แล้วสัมมาสมาธิในใจของตนนั้นยกขึ้นสู่วิปัสสนา การยกขึ้นสู่วิปัสสนานั้นคือการค้นหากิเลส การขุดการคุ้ยหากิเลสนี้เป็นงานประเภทหนึ่ง งาน

ประเภทหนึ่งคืองานทำความสงบของใจเราเข้ามา เหมือนมีแบงก์พัน แบงก์ร้อย แบงก์ห้าสิบบางก็เป็นกระดาษ เราจะทำธุรกิจอะไร เราจะใช้สอยอะไร เราจะทำประโยชน์อะไร

เหมือนกัน ทำความสงบของใจเราเข้ามา ทำความสงบของใจเราเข้ามา ถ้าใจสงบแล้วเราจะทำอะไร เราน้อมไปให้เห็นกิเลส ถ้าเห็นกิเลสขึ้นมา สิ่งที่เราศึกษาธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาแล้ว เราคาดคะเนว่า เราคาดหมายว่าอย่างนั้น คาดหมายว่าอย่างนี้

เวลามันเห็นจริง เอ๊ะ! เอ๊ะ! เห็นจริง เห็นจริงตามความเป็นจริง ถ้าเห็นจริงตามความเป็นจริงขึ้นมา นั่นนะ คนเห็นจริงๆ จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง นี่ตามแนวทางสติปัฏฐาน ๔

แล้วถ้าปฏิบัติตามแนวทางสติปัฏฐาน ๔ ยกขึ้นสู่วิปัสสนา อะไรยกขึ้น อะไรเป็นบาทเป็นฐาน อะไรเป็นกำลัง สติชอบ งานชอบ เพียรชอบ ระลึกชอบ งานที่ชอบธรรมงานอย่างไร

เวลามันชอบธรรม ถ้ามันชอบธรรม สัจธรรม มัชฌิมาปฏิปทา ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา มันเป็นธรรมจักร พอธรรมจักร จักรมันหมุน พอจักรมันหมุน ปัญญาที่มันเกิดขึ้นไง พอปัญญามันเกิดขึ้น โอ้ว! ภาวนามยปัญญามันเป็นอย่างนี้เอง อ้อ! ใ้ที่พูดๆ มามันพลีวมาตลอดนี่นา อู๊ย! เราไม่น่าเชื่ออย่างนี้เลย ใ้ที่พูดๆ มามันเชื่อมากเลย

มันเป็นหลักฐาน คนโง่ คนฉลาด คนฉลาดพูดสิ่งใดมันฟังแล้วมันมีเหตุมีผล คนโง่พูดนะจำขี้ปากเขามาพูดมันพลีวๆ กิลีสมันพลีว มันไม่เห็นจริงไง เห็นจริงพูดอย่างนั้นได้อย่างไร ถ้าเห็นจริง อ้าว! ก็พูดตามหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นไง ก็หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านพูดนะ มันต้องมีที่ไปที่ไป ธรรมะไม่มีขัดไม่มีแย้งกัน มีแต่หยาบ กลาง ละเอียด ละเอียดสุด

ถ้าหยาบๆ หยาบๆ เป็นอย่างไร ถ้าอย่างกลาง อย่างกลางมันมาจากอะไร อย่างกลางมันต้องมาจากหยาบ ถ้าไม่เห็นหยาบ หยาบก็ไม่มี กลางก็ไม่มี ละเอียดก็ไม่มี แต่ถ้าเห็นหยาบเห็นหยาบเห็นอย่างไร เห็นกิเลสเห็นอย่างไร เห็นกิเลสแล้วจับกิเลสได้ไง ถ้าไม่เห็นกิเลสมันบิดเพราะกิเลสเป็นเรา กิเลสมันบิด

คนที่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ อวิชชาพาเกิด อวิชชาคือความไม่รู้ ความไม่รู้เป็นเจ้าของจักร เจ้าวัฏจักรมีลูกสาว ๓ คน ความโลภ ความโกรธ ความหลง ความโลภ ความโกรธ ความหลงมันมีหลานมีอุปาทาน มันมีสักกายทิฏฐิ มันมีเหลน ครอบครัวของมาร ไม่ได้จับไม่ได้ต้องไม่ได้รู้อะไรเลยหรือ แล้วพุดพลีไปเรื่อย

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ เวลามันเห็นกิเลส จิตเห็นอาการของจิตแล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา เวลาปัญญามันเคลื่อนมันหมุนของมันไปมหัศจรรย์มาก มหัศจรรย์จนต้องกราบพระพุทธเจ้า แล้ว กราบพระพุทธเจ้าอีก หลวงตาพระมหาบัวท่านสิ้นกิเลสไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร รู้ได้อย่างไร เพราะท่านรู้แล้วนะ ถ้าท่านไม่รู้ท่านก็ไม่มหัศจรรย์ไป

เพราะถ้าไม่รู้ล่ะ เราละเลิกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ด้วยศรัทธาด้วยความเชื่อของเรา มันก็เป็นศรัทธาความเชื่อล่ะ แต่เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติ ท่านรู้จริงเห็นจริงตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันละเอียดลึกซึ้งขนาดไหนที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะทอดธุระนะ

“จะสอนใครได้หนอ จะสอนใครได้หนอ”

แต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านรู้ ท่านรู้เห็นจริงตามความเป็นจริงหมด ท่านยังรู้เห็นตามเป็นจริง จริงที่องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าท่านทอดธุระ มันยังมีมหัศจรรย์ “องค์สมเด็จพระสัมมา-สัมพุทธเจ้าท่านรู้ได้อย่างไรหนอ รู้ได้อย่างไรหนอ” นี่เป็นสัจจะความจริง

ถ้ามันเป็นสัจจะเป็นความจริงในหัวใจนะ เราประพฤติปฏิบัติกัน เราต้องการความจริง เราต้องการสัจธรรม เราไม่ต้องการให้กิเลสมันมาปิดหัวใจเรา ไม่ต้องการความพลีของ ๑๘ มงกุฎให้หลอกลวงให้ในการประพฤติปฏิบัติเราไร้ซึ่งความชอบธรรม เราเอาสัจจะ เราเอาความชอบธรรมนะ เอาสัจจะเอาความชอบธรรมแล้วปฏิบัติเพื่อชำระล้างกิเลสในหัวใจของตน เอวัง